

Megemlékezés Csúrogon

A Szerb Tudományos Akadémia végrehajtó bizottsága döntött a magyar és szerb történészekből álló Vegyes Bizottságot 9 szerb tagjáról

A délvidéki magyarság 1994 óta minden évben megemlékezik a Csúrogi sintérföldön az 1944 őszi ártatlanul kivégzett magyarokról. Annak idején a megemlékezést Teleki Júlia, a borzalom egyik túlélője kezdeményezte. A mai megemlékezésen jelen volt a közélet számos képviselője. Részt vett Korsós Tamás, Magyarország szabadkai főkonzulja, Egeresi Sándor, a tartományi parlament elnöke, Pásztor Bálint, Varga László, Kovács Elvira parlamenti képviselők, Ékes Ilona, Fideszes parlamenti képviselő, Ádok János és Vízahányó Ferenc, a Csongrád Megyei Közgyűlés alelnökei, Éhn József, Társaság a Kárpát-medence Magyarságáért elnöke, önkormányzataink, civil szervezeteink tagjai.

A megemlékezésen először Fuderer László óbcei plébános mondott imát a megtorlások áldozatainak lelki üdvéért, majd a felszólalók sorát Teleki Júlia kezdte. Hangsúlyozta: a csúrogi sintérgödörbe temetett magyarok nem csak a délvidéki magyarok áldozatai, hanem az egész nemzeté. "Szomorú évforduló ez. 1944-őszi a csúrogi községháza üdvarát vörösre festette a vér. A halotthordók egymásután vonultak, a kocsik tele voltak holttestekkel, akiknek végtagjaik lógtak, a kocsik aljából, pedig csorgott a vér, apáink vére... Az ártatlanul kivégzett magyarokat ide hordták, a dögtetőbe. Összekötött kézzel dobálták be őket a gödrökbe" — emlékezett vissza Teleki Júlia, aki maga is részese volt az eseményeknek. Az áldozatokat és hozzátartozóikat kisémmizték, minden elvettek tőlük, földet, vagyont, de ennek ellenére lehetséges a megbocsátás.

Mindazonáltal addig, amíg nem kér senki sem bocsánatot ezekért a borzalmakért, addig nincs kinek megbocsátani. "Elegünk van az ígéretésekből, tettek kellenek — mondta Teleki — ezért kérem az itt jelen lévő magyarországi emlékezőket, mindenkit, hogy amikor hazamennek mondják el otthon, hogy Vajdaság szívében még mindig van olyan hely, ahol meggyaláznak bennünket azzal, hogy lepiszkítják halottaink emlékét, azzal, hogy apáink sírjaihoz, az út egy szeméttelen keresztül vezet".

Korsós Tamás Magyarország szabadkai főkonzulja beszédében hangsúlyozta: Csúrog egy szimbólum, mégpedig a kegyetlenségnek, az engesztelhetetlenségnek, a megbékélés hiányának a szimbóluma. "Korábban arról sem tudtunk, hogy ezek a tettek megtörténtek. Nem lehetett róla beszélni, azonban ma már megközelítőleg tudjuk a tényeket, ismerjük az áldozatok nevét, tudjuk, hogy ártatlanul kínozták, és gyilkolták meg őket, és azt is tudjuk, hogy ezt mások is tudják" — emelte ki a főkonzul. — "2009-ben és 2010-ben megmozdult a történelem kereke. Tavaly született meg a döntés, hogy létre kell hozni egy magyar és szerb történészekből álló Vegyes Bizottságot azért, hogy politikamentesen tárják fel a múltat. Örömmel számolhatok be önöknek arról, hogy szeptember 30-án a Szerb Tudományos Akadémia végrehajtó bizottsága döntött a szerb szakbizottság 9 tagjáról".

Pásztor Bálint VMSZ-es parlamenti képviselő beszédében elmondta, hogy az 1944-45-ös vajdasági vérengzések túlélőiből egyre kevesebb van, de az emlékezőből egyre több. "Addig, ameddig Vajdaságban magyarok élnek, élni fog az emlékezet az 1944-45-ös eseményeknek. Azt tapasztaljuk Belgrádban, hogy nagyon kevesen tudják azt, hogy 1944-45-ben magyarok tízezreit ölték meg csak azért, mert magyarok voltak" — mondta Pásztor, majd hozzátette: ahhoz, hogy a szerb állam, a bűnösök bocsánatot kérjenek, és kárpótolják az áldozatokat, ahhoz nélkülözhetetlen, az hogy ez a történész vegyes bizottság elkezdje a munkáját.

Csonka Áron, a VMDK újonnan megválasztott elnöke hangsúlyozta: halál és halál között van különbség. "A

megbékélés felé vezető őszinte tettek még hiányzanak, és amíg érdemi előremozdulás nem történik, addig mi emlékezők, emlékezni fogunk, kilátogatunk erre a helyre, és mi leszünk a lelkiismerete mindazoknak, akik ezt a súlyos tettet elkövették, kegyhelyeink, pedig a mi siratófalaink lesznek" — tette hozzá Csonka Áron.

A megemlékezésen beszédet mondott még Ékes Ilona Fideszes parlamenti képviselő, és Egeresi Sándor, a tartományi parlament elnöke. Az ünnepi köszöntők után az emlékezők elhelyezték az emlékezés koszorúit a keresztnél.

(tor.)

1944 őszén Csúrogon, egy kedd reggel partizánok törtek be a magyarok által lakott házakba, az otthon tartózkodókat kiharcolták az utcára, majd állatok módján terelték őket a piacra. Ott mindent elszedtek tőlük: pénz, ékszereket. A dermesztő hidegben, délután négy óráig álltak egy helyben, majd a többórás várakozás után, erőltetett menetben, Zsablyán keresztül Járekba, a gyűjtőtáborba hajtották őket, ahová, a dermesztő hidegben csak másnap hajnalban értek oda. Sokuknak, főleg a betegeknek és az időseknek ez volt az utolsó útja. Csúrogot magyartalanították, de Mozsor (Mošorin) és Zsablya (Žablja) is hasonló sorsra jutott. Akik túléltek a járeki és a hozzá hasonló gyűjtőtáborokat, azok szerencsésnek mondhatják magukat. Sajnos azonban nem mindenkinek adatott meg a túlélés reménye. A második világháború végén Tito partizánjai emberek tízezreit végezték ki, csak azért, mert magyarok, németek vagy horvátok voltak. Tulajdonképpen Vajdaságban nincs olyan település, ahol nem történtek kisebb-nagyobb atrocitások.

Csúrogot 1944 őszén a felszabadítók etnikailag megtisztították, mindent megsemmisítettek, ami magyar volt: ledöntötték a katolikus templomot, feldúlták a katolikus temetőt, sőt a helyén a mai napig is szemételep van. A most már csak szerbek által lakott település szélén levő sintérgödörbe 1944 őszén a halottördök vallomása szerint 3000 magyart temettek el. A dögtemetőbe hordák azoknak az ártatlanul kivégzett magyaroknak a holttestét is, akiket a környékbéli falvakban ért utol a megtorlás. Az 1950-es években egy szemtanú — aki a sintérgödör melletti téglagyárban dolgozott — arról számolt be vallomásában, hogy a csontokat egy éjszaka kiásták, és kamionokkal elvitték a kúlai bőrgyárba.